

ادريس پيغمبر

قرآندا آدى ايکى يول گلن ادريس پيغمبر (انبىاء، 85 و مریم، 56)، مریم سوره‌سینین 56-نجى آیه‌سینده صدِّیق پيغمبر اولاراق ياد اولونويدور. گلین اونون نئجه بير انسان اولدوغونا باخاق: اصلينده آدى « اخنع » اولان ادريس پيغمبر کوفه ياخينليقلاريندا ايندىكى سهله مسجدنين يانيندا ياشايرميش.

ديس پيغمبر (۸۵) ۋ مریم (۵۶) سوره‌سینین ۵۶-نجى آیه‌سینده صدِّیق پيغمبر اولاراق ياد اولونويدور.

قرآندا آدى ايکى يول گلن ادريس پيغمبر (انبىاء، 85 و مریم، 56)، مریم سوره‌سینین 56-نجى آیه‌سینده صدِّیق پيغمبر اولاراق ياد اولونويدور. گلین اونون نئجه بير انسان اولدوغونا باخاق: اصلينده آدى « اخنع » اولان ادريس پيغمبر کوفه ياخينليقلاريندا ايندىكى سهله مسجدنين يانيندا ياشايرميش. او، خياطدى، 300 ايل ياشادی و بنش واسيطه ايله حضرت آدمه يتتیشيردى. آسمانى کتابلاردان اوتوز صحيفه اونا نازل اولوندو. اونون زامانينا قدر انسانلار بدنلرينى اؤرتمک اوچون حيوانلارين دريسيندن استفاده اندرديلر؛ او، خياطليغى باشلايان آدمى و پالتارى نئجه تیکمه‌یى انسانلارا اويرتدى. او واختدان انسانلار تيکلى پالتارلار گيييندیلر. او، اوچابوی و بئل‌بوخلو ايدى. قلمله خط بازارن ايلک آدمى، نجوم، حساب و هيئت علملرينى بيليب درس وئردى. انسانلارا آسمانى کتابلری اؤرديب اونلارا نصيحت وئردى. اونون اوچون، اونون آدینی – درس سؤزوندن آلنيمش – ادريس – قويدولار. اولئندن سونرا، آلاّه، اونا، بهشتده اوجا بير مقام وئردى. ادريس، خلقتين عظمى باره‌سینده چوخ دوشونوب اؤز-اؤزونه دئيردى: "بو گؤيلر، يئر، بؤيوک مخلوقلار، گونش، آي، اولدورلار، بولوت، ياغيش و ديگر زادالارين ربي واردير کى اونلاری تدبير انديب نظم ايله دولانديرير پس اونو لاييق اولدوغو کیمی عبادت انت" (بحار، ج 11، ص 270-280، کامل ابن اثير، ج 1، ص 22).

حضرت ادريسین اؤلومه گۆره اوباتديغى

اى انسان، دنیه‌سن اؤلوم سوراغينا گليب، نالهن اوچاليب، آلتیوين ترى آخیر، دوداقلارين بوزولوب، ديلین دؤنمه‌ير، آغزین قورويوب، گؤزونون قاراسی آغارب، آغزین کفله‌نپ، بدننين تيره‌بير و اؤلومون چتینليکلری و آجیلاریلا البه‌ياخا اولويسان. سونرا، روحون جيسميندن چيخب ائينين اهلی يانيندا پيس ايیلى بير جسده دئوشوب ديگرلرینه عبرت سيبی اولويسان. پس اينديدن اؤزونه نصيحت وئر و اؤلوم و حقيقتی باره‌سینده عبرت آل؛ استر ايسته‌مز [اؤلوم] سوراغينا گلجک و بير عؤمر نه قدر ده اوزون اولورسا اولسون تئزليکله قورتولاجاقدير. اى انسان، اولوم نه قدر چتين اولسا دا اوندان سونراکى قيامتين وحشتلى حادثه‌لريندن داها آسان اولدوغونو بيلمه‌ليسن. بيل کى آلاّه‌ين عادل محکمه‌سینده حسابينا يتتیشيلمک اوچون دورماق و عمللرين جزاسى انله چتيندير کى لاپ گوجلور بئله او حاللاری انشيتمکدن عاجزديرلر. (سعد السعود سيدبن طاووس، ص 38.)

ادريس پيغمبر (۸۵) ۋ مریم (۵۶) سوره‌سینین ۵۶-نجى آیه‌سینده صدِّیق پيغمبر اولاراق ياد اولونويدور.

ادريسدن -عليه السلام- نصيحتلر

اى اينسانلار، بيلين و اينانين کى تقوا و برهيزکارليق، بؤيوک حکمت و عظيم نعمت، ياخشيليق و سعادته چاتديراندير و خير، آنلاماق و عقل قاپيلارينين آچاريدير چونکو آلاّه، بنده‌سینی سئودىگى زامان اونا عقل باغيشلار. واختينيزين بير چوخ بؤلومونو، آلاّها دوعا و رازونياز ائتمکله گئچيرين. آلاّه يولوندا تعاون و ايش‌بيرليبی (همکاری) ائله‌ين. آلاّه سيزين اورک‌بيرليينيزی (همدلی‌تان) و ايش‌بيرليينيزی گؤرسه استه‌ديکلرينيزی برأورده قیلاجاقدير. اوروج توتاندا نفسلرينيزی هر جور ناپاکليقدان پاکلاييب پاک و تمیز قیلرله آلاّه اوچون اوروج تونون چونکو آلاّه، خالص اولمايان و کيرلی اورکلری چوخ تئز قیقيللاياجاقدير. اوروج توتوب سودان ينمکدن برهيز ائندنه بدن عضولرينيزی گناهلاردان دا اوزاقلاشديرين. سجده‌يه دوشوب سينه‌زى يئره قوياندا هر جور دونيا فيکرينی، انحرافلار، نيرنگلر، حرام ينمک فيکirlری، دوشمنليکلر و کينلری آتيب ناصافليقلاردان قورتولون (بحار-دان اقتباس، ج 11، ص 282-284.).

ادريس پيغمبر (۸۵) ۋ مریم (۵۶) سوره‌سینین ۵۶-نجى آیه‌سینده صدِّیق پيغمبر اولاراق ياد اولونويدور.

مين نغرين هدايتی

ادريس گؤزل سورلری، ده‌يرلى نصيحتلری و محکم هشدارلاری ايله اؤز قوومونو آلاّها ساری چاغيريردی. بو يولدا اؤز قوموندان اولان فقط هامیسی بتلاری عبادت ائله‌ييب بير چوخ انحرافا دوشن بير طایفه ايله گؤرؤشدو. ادريس اونلارا نصيحت ائتمه‌يه باشلادی. اونلاری قيناييب گناهلارين نتيجه‌سيندن هشدار وئريب آلاّها چاغيردی. اونلار بير بير تاتيرله‌نپ هدايت اولوب اونا قاتيلديلار. اول يئدى نفر، سونرا، يتتميش نفر اولدولار. هدايت اولوب چوخاليب يئدى يوز نفر اولدولار؛ سونرا دا مين نفر اولدولار. ادريس اونلاردان لاپ يوخاری اولان يوز نفر سئجدى، يوز نفردن ده يتتميش نفر، يتتميش نفرده ده اون نفر و اون نفردن ده يئدى نفر سئجدى. ادريس بو يئدى نفر سئچيلميش ايله دوعا ائله‌دى. آلاّه ادريسه وحى ائديب او و يولداشلارینی آلاّها عبادت ائتمه‌يه دعوت ائله‌دى. اونلار دا آلاّه‌ين ادريسین روحونو ملا اعلى-يا آپارديغى زامانا قدر عبادت ائله‌ديلر (بحار-دان اقتباس، ص 271).

ادريسین زامانينداکى طاغوتلا مبارزه‌سى

ادريس انسانلاری عبادته دعوت ائديب نصيحت ائتمکله برابر جامعه‌يه ده توجه ائديردی کى بيرينه ظلم اولوناندا مظلومدان دفاع ائله‌ييب ظالم قابايندا دورسون. نمون اوچون بو داستانى اوخوياق: اونون زامانيندا ظالم بير شاه واردی. ادريس و يارلاری شاهدان اطاعت ائله‌مه‌ييب طاغوتلا آشکارجا مخالفت ائله‌ديلر. اونا گۆره، اونلار، جَبّار شاهين دستگاهی طرفيندن «رافضي (شاهدان اطاعت ائله‌مه‌ين)» آدى وئريلدى. بير گوت، شاه، نگهبانلاری ايله چؤلده گريب شکار ائدرکن بير گؤزل اکين يئرینه چاتدى.

"بورا کيمين يئريدير؟" سوروشدو.

اهلی "بير ادريس پيروونون" دئيلر.

شاه، يئرين صاحيینی چاغيريب "بو يئری منه سات" دئدى.

اودئدى: "من عيالوارام و بو يئره محصولونا سندن چوخ احتياجيم وار و هئج جور ده اوندان ال چکمه‌رم.

شاه حيرصله قصرينه قايتئدى. آروادی اونون حيرصلی اولدوغونو گؤروب علتینی سوروشدو؛ شاه دا جريانى دئييب آرواديبلا مشورت ائله‌دى. اونلار بو نتيجه‌يه يتتیشدیلر کى ادريسین سؤزلری انسانلاری شاهين ضدينه اورکلنديريب.

شاهين ظالم و رحم‌سيز آروادی دئدى: "من ائله بير ايش گؤرم کى هم سن او يئری آلا بيلرسن هم ده انسانلار ترسه تبليغلرله رام و خام اولارلار."

شاه دئدى: "نه ايش گؤره‌جکسن؟"

قان تۆکن و دينسيز آدمالاردان «ازارقه» (گؤزلى گؤيرميش) آدلى بير حزب تشکيل ائله‌ين آرواد دئدى: "من ازارقه حزبيندن بير جمعی يوللارام کى يئر صاحيینی بورايا گتيريب هامیسی شهادت وئرسيلر کى او سنين آيينیوک ترک ائديدير. اوندا اونو اؤلدورمک جايز اولار. سن ده اونو اؤلدوروب او گؤزل يئری اينه گئچيررسن."

شاه بو نقشه‌نى به‌يه‌نيب ادريسین يارنى اؤلدودوکدن سونرا يئرینه صاحب دوردو. حضرت ادريس جريانى بيليب اؤزو شاهين يانينا گئديب صراحتله اعتراض ائله‌ييب شاهين آيينیى باطل بيليب اونو حقه دعوت ائله‌دى. آخيردا دئدى: "توبه ائله‌مه‌ييب يولوندان دؤنمه‌سن تئزليکله آلاّه‌ين عاذيبنا دوجار اولارسان من آلاّه‌ين بيامینی سنه يتتيرديم."

شاهين آروادی اونا دئدى: "ناراحات اولما من ادريسی اؤلدورمه نقشه‌سینی چکميشم. اونو اؤلدورمکله رسالتی ده باطل اولاجاقدير."

نقشه‌سى بو ايدى کى گيزلنجه قيرخ نفری ادريسی اؤلدورمه‌يه مامور ائله‌دى. فقط ادريس گيزلی مامورلاری واسيطه‌سييله جريانى بيليب هميشه‌کى يئريندن آيرى يئره گئتدى. او قيرخ نفرين نقشه‌سى کورلاندى. بير مدت سونرا، قيتليق (قحطی) عذابى اؤلکه‌نى قوجاقلادی. ايش او يئره چاتدى کى شاهين آروادی گئجه‌لر يولچلوق ائله‌دى؛ بير گئجه ايتلر اونو بودارلاديلار. بو بلا بيرمی ايل چکدى. قالانلار ادريسه و آلاّه‌يتا ايمان گتيدیلر. ياواش ياواش قادا-يلارلار رفع اولدو. ادريس عليه السلام پيروز اولدو (کمال الدين شيخ صدوق-دان اقتباس، صص 76 و 77).

ادريسین آرتيق شکر‌ائله‌مک اوچون ياشاماق آرزوسو

آلاّه طرفيندن بير فرشته گليب اونو گناهلارينين باغيشلانماسی و عمللرينين قبول اولونماسی ايله مژده‌له‌دى. ادريس چوخ سئوينيب آلاّها شکر ائله‌دى. سونرا آرزو ائله‌دى کى هميشه ديرى قاليپ آلاّها شکر قيلسين. فرشته اوندان سوروشدو: "آرزون نه‌دير؟"

ادريس دئدى: "ديرى قاليپ شکر ائتمکدن سونرا آيرى بير آرزوم بوخدور. اؤل فقط دوعا ائله‌رديم کى عمللريم قبول اولونسون کى قبول اولوندو ايندى ده ايسته‌ييرم کى بو قبوللوق اوچون شکر قيلام و بو شکر قيلمامغييم دواملى اولسون."

فرشته قانادلارینی آچيب ادريسی آليب گؤيه گؤتوردو. ايندى ادريس ديريدير و آلاّه‌ين شکرונה مشغول (ارشاد القلوب ديلمې، ج 2، ص 326).

بعضی روايتلره گؤره ادريسین بير زامانلار گؤيلرده اولدوغوندان سونرا عزراييل روحونو دؤردونجو و بنشينجی گؤيلرين آراسيندا قبض ائله‌دى.

دؤردونجو و بنشينجی گؤيلرين آراسيندا ادريسین روحونون قبض اولونماسی

- امام صادق عليه السلام بويوردو:

بير فرشته آلاّه‌ين غضبیه دوجار اولدو. آلاّه قانادلارینی سينديريب اونو بير جزيره‌يه (آدا) آئدى. او بو بلادايدى تا ادريس پيغمبرليه چاتدى. اؤزونو ادريسه يتتيريب دئدى: "اى آلاّه‌ين پيغمبری، دوعا ائله آلاّه مندند راضی اولوب قانادلاریمی ساغاتلسين."

ادريس اونا دوعا ائله‌دى او توختادی و گؤيلره گئتمه‌یى قرارا آلدی آما گئتمه‌دن ادريسین يانينا گليب تشکر ائله‌ييب دئدى: "نه حاجتين وار؟ سنين احسانینی جبران ائله‌مک ايسته‌ييرم."

ادريس دئدى: "بلی؛ منی گؤيه آپارماغینی ايسته‌ييرم کى عزراييبلا گؤروشوب مأنوس اولام چونکو اونون يادی زندگانليغی منه آجیلانديريدير."

او فرشته ادریسی قانادی اوستونه قویوب دوردونجو گویه گۆتوردو، اورادا عزرائیلی گۆردو کی تعجیدن باشینی تولاییردی، ادریس عزرائیله سلام وئریب "ئدن باشینی تولاییرسان؟" دندی، عزرائیل جواب وئردی: "آللاه تعالی منه بویورویدور کی سنین روحونو دوردونجو و بنشینجی گۆیلر آراسیندا قبض ائلهیم. آلاها عرض ائله دیم کی بو نجه ممکن اولد. بیلر؟ حال بو کی دوردونجو و بنشینجی گۆیلرین آراسی بنش یوز مین ایللیک یولدور و ایکینجی گویله اوچونجو گویون ده آراسی ینله دیر. (من ده، ایندی، عرشین کۆلگه سیندهیم و ینر ایله چوخ فاصله وار؛ ادریس ده ینرده دیر او بو یولو دوردونجو گویه قدر نجه گله بیلر؟!!)"

او زامان عزرائیل ادریسین روحونو قبض ائله دی. بودور آلاهیین سؤزو کی بویوردو: "وَرَقَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا؛ بیز اونو اوجا بیر مقاما چاتدیردیق (مریم 57)". (تفسیر نورالتقلین، ج 3، صص 350 و 349).

- پیغمبر صلی الله علیه وآله و سلم بویوردو:

معراج گنجه سینده دوردونجو گۆیده بیر کیشی گۆردوم؛ جبرائیلدان "بو کیشی کیمدیر؟" سوروشدوم.

جبرائیل دندی: "بو ادریس دیر کی آلااه اونو اوجا بیر مقاما چاتدیریدیر."

ادریسه سلام وئریب اونون اوچون آمرزش ایسته دیم، او دا منه سلام وئریب منیم اوچون آمرزش ایسته دی (تفسیر نورالتقلین، ص 350).

لینک مطلب در سایت : <http://torki.tebyan-tabriz.ir/?MID=21&Type=News&id=84>